

PREPORUKA VIJEĆA**od 13. srpnja 2018.****o Nacionalnom programu reformi Estonije za 2018. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Estonije za 2018.**

(2018/C 320/06)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 22. studenoga 2017. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2018. Posebna je pozornost posvećena europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 22. ožujka 2018. Komisija je 22. studenoga 2017. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ također donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojem Estonija nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za Preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 22. ožujka 2018. Vijeće je 14. svibnja 2018. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ⁽³⁾ („Preporuka za europodručje”).
- (2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Estonija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje, kako je navedena u preporukama u nastavku, a posebno u preporuci 1.
- (3) Izvješće za Estoniju za 2018. objavljeno je 7. ožujka 2018. U izvješću je ocijenjen napredak Estonije u smislu preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo 11. srpnja 2017. ⁽⁴⁾, mjere poduzete kao odgovor na preporuke donesene prethodnih godina te napredak Estonije u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020. U svojoj analizi Komisija zaključuje da u Estoniji ne postoje makroekonomske neravnoteže.
- (4) Estonija je 26. travnja 2018. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2018. i svoj Program stabilnosti za 2018. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

⁽³⁾ SL C 179, 25.5.2018., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 261, 9.8.2017., str. 1.

- (5) Pri programiranju u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova („ESI fondovi”) za razdoblje 2014. – 2020., u obzir su uzete relevantne preporuke za pojedine zemlje. Kako je predviđeno člankom 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, ako je pri provedbi relevantnih preporuka Vijeća potrebna potpora, Komisija može zatražiti od države članice da preispita svoj sporazum o partnerstvu i relevantne programe i predloži izmjene u vezi s njima. Komisija je dostavila dodatne pojedinosti o tome kako bi iskoristila tu odredbu u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost ESI fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Na Estoniju se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu. Vlada predviđa da će nakon što je u 2017. ostvarila deficit opće države od 0,3 % BDP-a Estonija zabilježiti suficit od 0,2 % BDP-a u 2018. i 0,5 % BDP-a u 2019. i nakon toga biti bliže uravnoteženom proračunu. Njezin srednjoročni proračunski cilj jest strukturni deficit od 0,5 % BDP-a. Prema Programu stabilnosti za 2018. predviđa se da će ponovno izračunani ⁽²⁾ strukturni deficit iznositi 0,8 % BDP-a u 2018., 0,4 % BDP-a u 2019. i nakon toga ostati blago negativan. Predviđa se da će udio duga opće države u BDP-u ostati ispod 9 % BDP-a u 2018. i 2019. te se do 2022. smanjiti na 5,3 % BDP-a. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije povoljan je. Rizične pretpostavke o povećanju prihoda prvenstveno se odnose na određene nedovoljno specificirane mjere, što se odražava na sve godine programa.
- (7) Estoniji se preporučuje da 2018. i dalje bude u skladu sa svojim srednjoročnim proračunskim ciljem. To je u skladu s maksimalnom stopom nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda ⁽³⁾ od 6,1 %, što odgovara dopuštenom smanjenju strukturnog salda od 0,2 % BDP-a. Prema proljetnoj prognozi Komisije 2018. postoji rizik određenog odstupanja od tog zahtjeva u 2018. S obzirom na to da u Estoniji predviđeni jaz outputa iznosi 2,7 % BDP-a i da je predviđeni rast BDP-a niži od procijenjene stope potencijalnog rasta, prema zajednički dogovorenoj matrici prilagodbe u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda ne bi trebala biti viša od 4,1 %, u skladu sa strukturnom prilagodbom od 0,6 % BDP-a. Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2018., ne bude li promjene u politikama, postoji rizik određenog odstupanja od tog zahtjeva u 2019. te u 2018. i 2019. kad se zajedno uzmu u obzir. Općenito, Vijeće smatra da Estonija treba biti spremna poduzeti dodatne mjere za osiguranje usklađenosti u 2018. i 2019.
- (8) Osiguranje primjerenije socijalne sigurnosne mreže koja se temelji na boljem pružanju usluga i dalje je velik izazov za Estoniju. Estonija na socijalnu zaštitu troši manje (približno 16 % BDP-a) od prosjeka Unije (približno 28 % BDP-a). Učinak socijalnih transfera na smanjenje siromaštva sve je veći, ali je i dalje slab i ispod prosjeka Unije. U Estoniji je stopa rizika od siromaštva i dalje visoka, osobito za osobe s invaliditetom, kućanstva bez zaposlenih i starije osobe, posebno ako žive same. Unatoč nedavnim poboljšanjima dohodovna nejednakost od 5,6 % u 2016. i dalje je viša od prosjeka Unije (5,2 % u 2016.). Poduzete su određene mjere za osiguranje odgovarajuće obiteljske naknade za veće obitelji, čime se dodatno smanjilo relativno siromaštvo među djecom. Naknada za minimalni dohodak povećana je i popraćena poticajima za povratak na posao. Isplata naknade od 115 EUR za osobe s niskim mirovinama koje žive same bila je prvi korak u rješavanju vrlo visoke stope rizika od siromaštva u toj skupini. Kada je riječ riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, jaz između osoba s invaliditetom i onih bez invaliditeta (20,9 % u 2016.) također je veći od prosjeka Unije (10,1 %). Financiranje usluga dugotrajne skrbi ne odgovara potrebama stanovništva koje stari. Utjecaj tekuće administrativne reforme na pružanje visokokvalitetnih usluga tek će se pokazati.
- (9) Iako se smanjuje, razlika u primanjima između spolova i dalje je jedna od najvećih u Uniji i iznosi 25,3 %. Nedavnim promjenama sustava roditeljskog dopusta i naknada promiče se ravnoteža između poslovnog i privatnog života. Tim bi se promjenama trebalo potaknuti žene na raniji povratak na posao i tako doprinijeti smanjenju razlike u primanjima između spolova u Estoniji, a provodit će ih se od 2018. do 2020. Raspravlja se o prijedlogu druge faze reforme roditeljskog dopusta. U tom kontekstu i šire važno je nastaviti suradnju sa

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁽²⁾ Ciklički prilagođen saldo bez jednokratnih i privremenih mjera koji je Komisija ponovno izračunala koristeći se zajednički dogovorenim metodologijom.

⁽³⁾ Neto primarni državni rashodi sastoje se od ukupnih državnih rashoda bez rashoda za kamate, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti usklađeni s prihodima iz fondova Unije i nediskrecijskih promjena u rashodima za naknade za nezaposlenost. Nacionalno financirane bruto investicije u fiksni kapital izgladuju se za četverogodišnje razdoblje. Uračunane su diskrecijske mjere na prihodovnoj strani ili povećanja prihoda propisana zakonom, dok se jednokratne mjere na prihodovnoj i rashodovnoj strani poništavaju.

socijalnim partnerima i jačati njihove kapacitete zbog njihova vrlo malog broja članova. Izmjene Zakona o ravnopravnosti spolova radi povećanja transparentnosti plaća tek treba donijeti, a nakon toga primjenjivat će se samo na subjekte javnog sektora. Alat za analizu razlika u plaćama među spolovima ne očekuje se prije 2019.

- (10) Spori rast produktivnosti u Estoniji povezan je s njezinim umjerenim rezultatima u području istraživanja, tehnologije i inovacija. Istraživačke aktivnosti u 2016. prijavilo je manje od 0,5 % estonskih poduzeća te tako intenzitet istraživanja i razvoja u privatnom sektoru iznosi samo 0,7 % BDP-a, što je upola manje od prosjeka Unije koji iznosi 1,3 %. Osim toga, nekoliko pokazatelja za mjerenje inovativnosti, poput broja malih i srednjih poduzeća koja osmišljavaju nove proizvode i procese ili se bave internim inovacijama, posljednjih godina znatno se smanjilo. Iako postoje određene djelatnosti s velikom dodanom vrijednošću koje se snažno temelje na znanju, intenzitet istraživanja i razvoja u poduzećima, suradnja između znanstvenog i privatnog sektora te inovacijski i tehnološki kapaciteti poduzeća i dalje su niski. Rashodi javnog sektora za istraživanje, tehnologiju i inovacije tradicionalno su iznad prosjeka Unije. Međutim, problem je nedostatan određivanje prioriteta u javnom istraživanju. Estonija je uvela nekoliko mjera za poticanje uspješnosti istraživanja i inovacija u kontekstu gospodarstva, no postavlja se pitanje kako što više povećati njihov učinak.
- (11) Komisija je u okviru europskog semestra 2018. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Estonije i objavila je u Izvješću za Estoniju za 2018. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2018., Nacionalni program reformi za 2018. i mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Estoniji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Estoniji, nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnoga gospodarskog upravljanja u Uniji na način da se na razini Unije doprinosi budućim nacionalnim odlukama.
- (12) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2018. i njegovo je mišljenje ⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Estonija u 2018. i 2019. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda u 2019. ne premašuje 4,1 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,6 % BDP-a. Poboljšati primjerenost socijalne sigurnosne mreže, osobito za starije osobe i osobe s invaliditetom. Poduzeti mjere za smanjenje rodnog jaza u plaćama, među ostalim povećanjem transparentnosti plaća u privatnom sektoru.
2. Promicati istraživanje i inovacije, posebno osiguranjem učinkovitih poticaja za širenje baze inovacija.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. srpnja 2018.

Za Vijeće
Predsjednik
H. LÖGER

⁽¹⁾ Na temelju članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.